

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet
samt lagar som har samband med den**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de stadganden skall förenhetligas som gäller tillämpningsområdet för folkpensionslagen, familjepensionslagen, sjukförsäkringslagen, lagen om handikappbidrag, lagen om vårdbidrag för barn, lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, lagen om rehabiliteringspenning, barnbidragslagen och lagen om moderskapsunderstöd samt lagen om utkomstkydd för arbetslösa. Förslaget syftar till att göra det klarare hur den lagstiftning om social trygghet som förutsätter bosättning i Finland skall tillämpas, och därför föreslås en reglering av hur bosättningskriteriet skall uppfattas vid beslut om rätt till förmåner enligt den lagstiftning som blir aktuell i varje enskilt fall. Det föreslås att frågan regleras i en särskild lag.

I lagförslaget definieras bosättningskriteriet. En person anses vara bosatt i Finland om han har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och han även annars ständigt vistas i Finland. På en person som tillfälligt vistas utomlands skall den lagstiftning om social trygghet som förslaget täcker i allmänhet tillämpas under ett års tid från det att personen lämnat landet. Det föreslås att i lagen skall tas in stadganden om när en person som tjänstgör utomlands vid en finsk representation eller vid en mellanstatlig organisation skall omfattas av det bosättningsbaserade systemet för social trygghet. Detsamma gäller sjömän som tjänstgör ombord på finska fartyg.

Enligt förslaget skall en arbetstagare, som en finsk arbetsgivare sänt utomlands, även efter

utgången av den ovan nämnda ettårstiden omfattas av reglerna för social trygghet under en så lång tid som folkpensionsanstalten särskilt bestämmer. Den som lämnar landet för beskicknings- eller utvecklingssamarbetsuppgifter eller för studier eller vetenskaplig forskning skall på motsvarande sätt ha möjlighet att hos folkpensionsanstalten anhålla om ett beslut om att han under denna tid fortfarande skall anses vara bosatt i Finland. Även familjemedlemmar som följer med dessa personer utomlands skall på motsvarande sätt fortfarande kunna omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet.

De föreslagna stadgandena om utsända arbetstagare blir tillämpliga när arbetstagaren kommer till ett land som inte har någon överenskommelse om social trygghet med Finland. Stadgandena skall också tillämpas på sådana situationer och personer som inte berörs av en sådan överenskommelse om social trygghet. Detsamma gäller de förordningar om social trygghet för personer som flyttar inom Europeiska gemenskapens område som ingår i bilaga VI till de avtal som gäller upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

På motsvarande sätt föreslås det stadganden om när lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas på personer som anländer till Finland från utlandet.

Ändringarna föranleder inga betydande tilläggskostnader.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft vid ingången 1994.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	1.6. Lagen om vårdbidrag för barn	17
ALLMÄN MOTIVERING	3	1.7. Lagen om rehabiliteringspenning	17
1. Nuläge	3	1.8. Barnbidragslagen	17
1.1. Lagstiftning och praxis	3	1.9. Lagen om moderskapsunderstöd	17
1.1.1. Folkpensionslagen, familjepensionslagen, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn ..	3	1.10. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ..	17
1.1.2. Sjukförsäkringslagen och lagen om rehabiliteringspenning samt lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten	4	2. Ikraftträdande	17
1.1.3. Barnbidragslagen och lagen om moderskapsunderstöd	5	LAGFÖRSLAG	18
1.1.4. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	5	1. Lag om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet	18
1.1.5. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	6	2. Lag om ändring av folkpensionslagen	21
1.2. Bedömning av nuläget	6	3. Lag om ändring av familjepensionslagen	22
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen ..	7	4. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	22
3. Propositionens verkningar	8	5. Lag om ändring av lagen om handikappbidrag ..	23
3.1. Ekonomiska verkningar	8	6. Lag om ändring av 1 § lagen om vårdbidrag för barn	23
3.2. Verkningar för medborgarna	8	7. Lag om ändring av 2 § lagen om rehabiliteringspenning	24
4. Beredningen av propositionen	8	8. Lag om ändring av 1 § barnbidragslagen	24
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	8	9. Lag om ändring av 1 § lagen om moderskapsunderstöd	25
5.1. Samband med andra propositioner	8	10. Lag om ändring av 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	26
5.2. Samband med internationella fördrag ...	9	BILAGA.....	27
DETALJMOTIVERING	9	Parallalltexter	27
1. Lagförslagen	9	2. Lag om ändring av folkpensionslagen	27
1.1. Lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet ..	9	3. Lag om ändring av familjepensionslagen	28
1 kap. Allmänna stadganden	9	4. Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	29
2 kap. Bestämmande av bosättning	10	5. Lag om ändring av lagen om handikappbidrag ..	30
3 kap. Sammanjämkning av lagstiftning om social trygghet och internationella överenskommelser	14	6. Lag om ändring av 1 § lagen om vårdbidrag för barn	31
4 kap. Beslut, ändringssökande och undanröjande av beslut	15	7. Lag om ändring av 2 § lagen om rehabiliteringspenning	31
5 kap. Särskilda stadganden	15	8. Lag om ändring av 1 § barnbidragslagen	32
6 kap. Ikraftträdande och övergångsstadganden	15	9. Lag om ändring av 1 § lagen om moderskapsunderstöd	33
1.2. Folkpensionslagen	16	10. Lag om ändring av 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa	34
1.3. Familjepensionslagen	16		
1.4. Sjukförsäkringslagen	16		
1.5. Lagen om handikappbidrag	17		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Den finska lagstiftningen om socialförsäkring och social trygghet tillämpas i allmänhet oberoende av medborgarskap på alla personer som är bosatta i Finland. Pensionsskyddet enligt folkpensionslagen (347/56) omfattar alla i Finland bosatta personer som fyllt 16 år. Enligt sjukförsäkringslagen (364/63) är en i Finland bosatt person oberoende av ålder försäkrad för sjukdom. På motsvarande sätt har även familjepensionslagen (38/69), lagen om handikappbidrag (124/88), lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91), lagen om rehabiliteringspenning (611/91) och barnbidragslagen (796/92) samt lagen om moderskapsunderstöd (477/93) ett tillämpningsområde som omfattar alla som är bosatta i Finland.

I lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn hänvisas till folkpensionslagens stadganden när det anges vem som har rätt till de i lagen nämnda förmånerna.

Rätt till rehabilitering enligt lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten har personer som är försäkrade enligt folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen. Rätt till rehabiliteringspenning har en person som är bosatt i Finland på ett sådant sätt som avses i sjukförsäkringslagen.

Barnbidrag betalas för underhåll av ett barn som är bosatt i Finland. Moderskapsunderstöd betalas till kvinnor som är bosatta i Finland.

Arbetslöshetsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas till personer som är bosatta i Finland.

Folkpensionslagen och familjepensionslagen ändrades genom två lagar som trädde i kraft vid ingången av 1989 (1217 och 1218/88), och som reglerar när nämnda lagar skall tillämpas på vissa personer som arbetar utomlands.

Sjukförsäkringslagens stadganden om när lagstiftningen skall tillämpas på den som arbetar utomlands skiljer sig från motsvarande stadganden i folkpensionslagen och familjepensionslagen. Detsamma gäller barnbidragslagens tillämpningsområde.

I ovan nämnda lagar finns inga stadganden

om vad som egentligen avses med att en person är bosatt i Finland. I praktiken har samma principer tillämpats som inom den övriga lagstiftningen, t.ex. i lagstiftningen om befolkningsböcker.

I ingen av lagarna finns heller något stadgande om hur länge en person som tillfälligt vistas utomlands skall omfattas av den finska lagstiftningen. Det finns inte heller några stadganden om hur länge personer som studerar eller utför vetenskapligt arbete utomlands skall omfattas av det finska systemet. Detsamma gäller, med undantag av barnbidragslagen, sådana personer i missionsarbete eller utvecklingssamarbetsuppgifter som inte är anställda av någon finsk sammanslutning.

Oklarhet råder också om när en person som anlänt till Finland skall anses vara bosatt i Finland och omfattas av ovan nämnda lagstiftning. Det har också uppstått problem när det gäller att avgöra till vilken del den nationella lagstiftningen skall tillämpas när motsvarande omständighet också reglerats i en överenskomst om social trygghet.

1.1.1. Folkpensionslagen, familjepensionslagen, lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn

Enligt folkpensionslagen anses en person vara bosatt i Finland om han faktiskt bor här. I praxis har stadgandet tillämpats så, att en person som kommer till Finland anses vara bosatt här redan från det att han anländer till landet, förutsatt att han har uppehållstillstånd för mera än ett år. Om personen faktiska boningsort finns utomlands, anses han inte vara bosatt i Finland, även om han beskattas i Finland eller antecknats i ett befolkningsregister här.

I vissa fall kan en person anses vara bosatt i Finland, även om hans faktiska boningsort ligger utomlands. En person som endast tillfälligt vistas utomlands anses i tillämpningspraxis vara bosatt i Finland. En utlandsvistelse som är kortare än ett år har i allmänhet betraktats såsom tillfällig. I övriga fall där det gäller att avgöra om vistelsen utomlands är stadigvarande eller inte har närmast avsikten med vistelsen tillmätts betydelse.

Om någon vistas utomlands för studier anses

vistelsen i allmänhet vara tillfällig även om vistelsen varar flera år, förutsatt att personen i fråga har för avsikt att efter slutförda studier återvända till Finland. Ingår en sådan person utomlands äktenskap med någon som är stadigvarande bosatt där eller tar han vid sidan av studierna ordinarie anställning där, anses det att den tillfälliga vistelsen utomlands har blivit stadigvarande, och personen kan inte längre anses var bosatt i Finland.

En finsk medborgare som är anställd utomlands i huvudsyssla inom Finlands utrikesrepresentation eller hos finska staten, anses enligt 1 a § folkpensionslagen vara bosatt i Finland. Även en sådan persons familjemedlem, som är bosatt i samma hushåll, anses vara bosatt i Finland om han inte på grund av sin förvärvsverksamhet eller av något annat skäl omfattas av reglerna för social trygghet i vistelselandet. Också en privat tjänare hos en person som är anställd inom Finlands utrikesrepresentation eller hos finska staten anses vara bosatt i Finland om tjänaren samtidigt är finsk medborgare. Stadgandet gäller så kallade på platsen anställda personer.

Även finska medborgare som är anställda vid Förenta Nationerna eller något av dess fackorgan eller vid någon annan mellanstatlig organisation omfattas av folkpensionslagstiftningen. Detsamma gäller dessa personers familjemedlemmar.

I 1 c § folkpensionslagen finns motsvarande stadganden om att personer som har motsvarande uppgifter i Finland i allmänhet inte är försäkrade enligt folkpensionslagen.

En finsk medborgare som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg är även enligt 1 a § 3 punkten i nämnda lag alltid bosatt i Finland oberoende av sin faktiska boningsort. Stadgandet gäller inte en sådan persons familjemedlemmar. Det har ingen betydelse huruvida fartyget antecknats i den handelsfartygsförteckning som avses i lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91).

I folkpensionslagen och familjepensionslagen intogs stadganden om arbetstagare som sänds utomlands genom ovan nämnda lag som trädde i kraft från ingången av 1989. Enligt stadgandena anses en person vara bosatt i Finland under högst ett års tid om han av en finsk arbetsgivare sänds utomlands för att där utföra arbete för samma arbetsgivares räkning. Fortsätter arbetet utomlands under längre tid än ett år, eller om arbetstagaren är anställd av ett

utländskt dotterbolag till ett finskt bolag, kan folkpensionsanstalten på ansökan besluta att arbetstagaren och hans familjemedlemmar fortfarande skall anses vara bosatta i Finland. Ansökan skall i allmänhet göras inom ett år efter att den utsatta tiden gått ut eller efter att sökanden sändes utomlands.

Om någon sänts för att utföra arbete i ett land med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet, tillämpas överenskommelsens bestämmelser om utsända arbetstagare. Anses arbetstagaren enligt bestämmelserna om tillämplig lag vara en utsänd arbetstagare som omfattas av de finska reglerna för social trygghet, betraktas han även såsom försäkrad enligt folkpensionslagen.

Stadgandena i folkpensionslagen skall enligt ett hänvisningsstadgande iakttas även vid tillämpningen av lagen om handikappbidrag.

Enligt lagen om vårdbidrag för barn är rätten till vårdbidrag för ett barn som bor utomlands beroende av om barnets vårdnadshavare är försäkrad enligt folkpensionslagen.

Enligt en lag som trädde i kraft från ingången av 1989 har en finsk medborgare som flyttat till Finland från utlandet utan väntetid rätt till folkpension och familjepension från början av månaden efter den då han flyttat till Finland, medan det beträffande en utlänning förutsätts att han under fem års tid omedelbart före pensionen börjar skall ha varit bosatt i Finland. Detta stadgande om väntetid har med anledning av EES-avtalet ändrats genom en lag om ändring av folkpensionslagen (547/93). Enligt denna lag förutsätts av en finsk medborgare en 3 års och av en utländsk medborgare en 5 års väntetid innan pensionen börjar. Även familjepensionslagen ändrades på motsvarande sätt. Folkpensionslagen har samtidigt ändrats så, att pensionsbeloppet ställs i proportion till den tid som personen bott i Finland. Avsikten är att ändringarna skall träda i kraft samtidigt med EES-avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

1.1.2. Sjukförsäkringslagen och lagen om rehabiliteringspenning samt lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten

Vid tillämpning av sjukförsäkringslagen anses en person vara bosatt i Finland även när han tillfälligt vistas utomlands. Vistelsen anses

vara tillfällig bl.a. när personen i fråga såsom huvudsyssla studerar utomlands. Förvärvsarbetar han vid sidan av studierna eller bildar han familj utomlands anses vistelsen i allmänhet inte längre vara tillfällig.

Även när personen själv eller en familjemedlem till honom under högst tre års tid arbetar hos ett finskt företags utländska dotterföretag eller hos något annat utländskt företag, kan det anses att vistelsen utomlands är tillfällig. I tillämpningspraxis har det förutsatts att vistelsens längd vid avresan från Finland angivits t.ex. i arbetsavtalet.

Sjukförsäkringsskyddet påverkas inte heller av att personen i fråga vistas till sjöss ombord på annat än finskt fartyg, förutsatt att han fortfarande har hemort i Finland.

Det ovan anförda bygger på tillämpningspraxis. Sjukförsäkringslagens tillämpningsområde motsvarar inte nödvändigtvis alltid anteckningarna i befolkningsböckerna. Ett beslut om att en person inte längre är bosatt i Finland kan ha fattats även om registermyndigheterna inte meddelats om flyttningen till utlandet.

På motsvarande sätt som vid tillämpningen av folkpensionslagstiftningen kan en person som anländer till Finland registreras såsom bosatt i Finland och lydande under sjukförsäkringslagens tillämpningsområde, såvida han har för avsikt att vistas här under minst ett års tid och han har behövligt tillstånd till sådan vistelse.

I 1 § 2 och 3 mom. sjukförsäkringslagen stadgas om förutsättningarna för att vissa personer som bor eller vistas utomlands skall omfattas av den finska sjukförsäkringen. Till dessa grupper räknas finska medborgare som t.ex. tjänstgör i vissa diplomatuppgifter, vid Förenta Nationerna eller därtill anslutna fackorgan samt deras makar och barn som inte fyllt 20 år. Även den som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg anses vara bosatt i Finland. En person som tjänstgör ombord på ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen över handelsfartyg i utrikesfart är dock enligt 1 a § nämnda lag inte försäkrad om han inte är eller har varit bosatt i Finland under det senaste året innan tjänstgöringen ombord började.

En finsk medborgare som har ordinarie anställning med karaktär av huvudsyssla i finska statens tjänst, hos finskt samfund eller annan sammanslutning, stiftelse eller inrättning, som har hemort i Finland, anses också vara bosatt i Finland. Detsamma gäller en

sådan persons familjemedlemmar, om de är finska medborgare. Enligt 1 § lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (552/93) avses med familjemedlem make och barn som inte fyllt 18 år samt barn under 25 år som studerar. Ändringen träder i kraft samtidigt som EES-avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Rätt till rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten har den som är försäkrad enligt folkpensionslagen och sjukförsäkringslagen. Rätt till rehabiliteringspenning har den som enligt sjukförsäkringslagen är bosatt i Finland.

1.1.3. Barnbidragslagen och lagen om moderskapsunderstöd

Enligt 1 § barnbidragslagen betalas barnbidrag för underhåll av ett barn som är bosatt i Finland och som inte har fyllt 16 år. Ett barn anses vara bosatt i Finland också under den tid barnet tillfälligt vistas utomlands. Vistelsen anses dock inte längre vara tillfällig om barnet har vistats utomlands utan avbrott i mera än sex kalendermånader, utom när barnet vistas utomlands tillsammans med sin vårdnadshavare som studerar där eller barnet självt studerar utomlands.

Ett barn anses vara bosatt i Finland också när hans vårdnadshavare är anställd utomlands hos finska staten. Likaså anses ett barn vara bosatt i Finland när det är utomlands med en person i utvecklingssamarbete eller missionsarbete, förutsatt att barnets vårdnadshavare har hemort i Finland enligt lagen om befolkningsböcker (141/69). I dessa fall förutsätts dessutom att barnet är finsk medborgare.

Tillämpningsområdet för den lag om moderskapsunderstöd som träder i kraft från ingången av 1994 bestäms i huvudsak på samma sätt som sjukförsäkringslagens tillämpningsområde. Folkpensionsanstalten handhar verkställigheten av barnbidraget och, från och med ingången av 1994, även av moderskapsunderstödet.

1.1.4. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa gäller i Finland bosatta arbetslösa. I lagen finns inga särskilda stadganden om vem som skall anses vara bosatt i Finland. Beträffande dem som

flyttar till Finland från utlandet har i tillämpningspraxis iakttagits samma principer som i sjukförsäkringen. Eftersom arbetslöshetsdagpenning betalas endast om personen i fråga står till arbetsmarknadens förfogande, betalas dagpenningen inte under vistelse utomlands.

1.1.5. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Det område på vilket ett land tillämpar sitt system för social trygghet varierar från land till land. Det territoriella tillämpningsområdet varierar också inom den lagstiftning som gäller olika slag av förmåner. Även de förutsättningar eller begränsningar som förknippas med nationalitet är olika i olika länders system för social trygghet.

I flera europeiska länder uppstår rätten till sociala förmåner på basis av att arbete utförs. Även arbetstagarens icke-aktiva familjemedlemmars rätt till förmåner bygger ofta på arbetstagarens försäkring. Sådana system för social trygghet som i likhet med det finska systemet helt eller delvis baseras på bosättning förekommer förutom i Norden även i Holland och Storbritannien. Även förmåner som betalas på basis av handikapp eller familjeförmåner i likhet med barnbidrag är ofta bosättningsbaserade. Skillnader förekommer i fråga om hur länge och under vilka förutsättningar en person som vistas eller arbetar utomlands omfattas av sitt lands system för social trygghet. I flera länder kan den som anländer till landet beviljas sociala förmåner först efter en väntetid, som varierar i längd.

Avsikten med överenskommelser om social trygghet är att sammanjämka systemen för sociala förmåner i olika länder så, att personer som rör sig på avtalsparternas territorium har tillgång till social trygghet samtidigt som fördubbling av förmåner och skyldighet att betala dubbla premier förhindras. Överenskommelserna täcker också största delen av flyttningsfallen. En utbetalning av förmåner under den tid en person vistas utomlands baserar sig oftast på en överenskommelse om social trygghet, och de begränsningar i nationell lagstiftning som gäller väntetider, medborgerskap eller utbetalning av förmåner utomlands tillämpas då inte.

Den förordning (EEG) Nr 1408/71 som ingår

i bilaga VI till EES-avtalet och som Rådet antagit om koordinering av migrerande arbetares sociala trygghet motsvarar till sin karaktär en multilateral överenskommelse om social trygghet. Förordningen 1408/71 innehåller flera detaljerade stadganden än de bilaterala överenskommelserna om social trygghet i allmänhet gör. Förordningen kompletteras även av EG-domstolens omfattande praxis. Enligt förordningen omfattas en person i allmänhet av lagstiftningen om social trygghet i den stat där han arbetar, oberoende av om han är bosatt på statens område. Förordningen innehåller även bestämmelser om den lagstiftning som skall tillämpas på utsända arbetstagare och vissa andra grupper av anställda. Bestämmelserna om tillämplig lag gäller inte arbetstagarens familjemedlemmar. Förordningens bestämmelser om personkrets och sakområden samt tillämplig lag är alltid primära i förhållande till nationell lagstiftning.

1.2. Bedömning av nuläget

De stadganden som gäller tillämpningsområdet för den finska socialförsäkringslagstiftningen och den övriga lagstiftningen om social trygghet är oenhetliga. I lagstiftningen definieras inte vad som avses med bosättning i Finland. Även de stadganden som reglerar när finsk lagstiftning skall tillämpas på en utomlands bosatt person är olika. I denna situation, där regleringen är bristfällig, har en enhetlig tillämpningspraxis inte varit möjlig.

För en person som beger sig utomlands är det inte alltid klart till vilka delar och hur länge han har rätt till förmåner enligt olika lagar. Han har inte möjlighet att på förhand få något beslut om huruvida han under sin vistelse omfattas av den finska lagstiftningen, t.ex. av sjukförsäkringen. Detta avgörs först när ansökan om en sådan förmån blir aktuell.

Det har också varit oklart hur den finska lagstiftningen förhåller sig till bestämmelserna om tillämplig lag i överenskommelserna om social trygghet. Detta gäller särskilt familjemedlemmar till utsända arbetstagare. I vissa av överenskommelserna regleras det inte huruvida den finska lagstiftningen skall tillämpas på en familjemedlem som följer med en sådan arbetstagare utomlands. Däremot anses det i allmänhet att en person som kommer till Finland med

en utsänd arbetstagare är bosatt i Finland och har rätt till förmåner, även om han kan ha rätt till förmåner också enligt lagstiftningen i en annan stat. Fastän avsikten med överenskommelserna om social trygghet uttryckligen är att förhindra dubbelförsäkring, finns det situationer där en person samtidigt är försäkrad såväl enligt finsk lagstiftning som enligt lagstiftning i en annan stat.

Även en avvägning av folkpensionens belopp i förhållande till den tid som en person varit bosatt i Finland förutsätter att stadgandena om lagens tillämpningsområde justeras, för att den tid som personen bott utomlands inte utan grund skall ge honom rätt till pension.

För närvarande är folkpensionsanstalten tvungen att registrera en person på flera olika sätt beroende på vilken rätt han har till förmåner enligt olika lagar. Att upprätthålla ett sådant system föranleder även onödiga kostnader.

När internationaliseringen ökar och befolkningen flyttar mer än förr är det nödvändigt att tillämpningsområdet för den bosättningsbaserade lagstiftningen om social trygghet genomgående i lagstiftningen regleras så klart och enhetligt som möjligt. På detta sätt kan man klart avgränsa de situationer där det finska systemet bär ansvar för en persons sociala trygghet och samtidigt förhindra att förmåner garanteras på ett sätt som är omotiverat generöst.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Det viktigaste målet för propositionen är att förenhetliga stadgandena om tillämpningsområdet för lagstiftningen om socialförsäkring och lagstiftningen om övrig social trygghet. Enligt förslaget skall alla stadganden om bosättning samlas i en egen särskild lag. Lagens tillämpningsområde har avgränsats till att gälla den lagstiftning om social trygghet om vars tillämpning i allmänhet avtalats i de överenskommelser som Finland slutit om social trygghet. Med undantag av hälsovårdslagstiftningen skall lagen även täcka tillämpningsområdet för den förordning 1408/71 som intagits i bilaga VI till EES-avtalet. Denna bosättningsbaserade lagstiftning om social trygghet verkställs i allmänhet av folkpensionsanstalten. Folkpensionsan-

stalten skall i fråga om denna lagstiftning med ett enda beslut avgöra om en person är bosatt i Finland, dvs. huruvida han omfattas av tillämpningsområdet för lagstiftningen om social trygghet. Den föreslagna lagen skall enligt sitt tillämpningsområde inte omfatta den övriga lagstiftning om social trygghet som folkpensionsanstalten verkställer. Folkpensionsanstalten har inte hand om ärenden som gäller den enligt förtjänsten avvägda dagpenning som betalas med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I dessa ärenden är det ifrågavarande arbetslöshetskassa som fattar beslutet om huruvida en person är bosatt i Finland.

Även i framtiden kommer sannolikt största delen av de fall där personer förflyttar sig över Finlands gränser att beröra länder med vilka Finland har överenskommelser om social trygghet eller länder på vilka den till EES-avtalet anslutna förordningen 1408/71 skall tillämpas. Om det är fråga om personer som avses i dessa överenskommelser eller situationer som överenskommelserna reglerar, skall alltid överenskommelsen i första hand tillämpas.

Enligt de föreslagna ändringarna skall huvudregeln fortfarande vara att lagstiftningen om social trygghet tillämpas på personer som är faktiskt bosatta i Finland. En tillfällig, högst ett år lång frånvaro från Finland skall inte anses innebära avbrott i bosättningen. I lagen skall anges vad som avses med att en person är bosatt i Finland och under vilka förutsättningar en person som anländer till Finland från utlandet eller lämnar Finland för att fara utomlands skall anses vara bosatt i Finland.

En person skall på samma sätt som hittills anses vara bosatt i Finland om han är finsk medborgare och tjänstgör vid Finlands utrikesrepresentation, hos finska staten eller vid För-enta Nationerna eller något av dess fackorgan eller vid någon annan internationell organisation i vars verksamhet Finland medverkar. Motsvarande persongrupper som från utlandet anlänt till Finland skall inte omfattas av de finska reglerna för social trygghet. Denna omständighet grundar sig på Wien-konventionerna om diplomatiska och konsulära förbindelser och bestämmelserna i dessa konventioner om att personer som tjänstgör vid beskickningar och konsulat inte omfattas av stationslandets sociala trygghet.

En arbetstagare som sänts från Finland till utlandet skall enligt förslaget även efter utgången av den ovan nämnda ettårstiden om-

fattas av finsk lagstiftning, om folkpensionsanstalten på ansökan av honom fattat ett beslut med sådant innehåll. Den som beger sig utomlands för studier, vetenskaplig forskning eller för missions- eller utvecklingssamarbetsuppgifter kunde på motsvarande sätt omfattas av de finska reglerna för social trygghet. Enligt förslaget skall ansökan ges in inom två års tid från avresan.

Arbetstagarens ställning skall enligt förslaget i allmänhet avgöra vilken ställning hans familjemedlemmar får om de flyttar utomlands med honom. Bestämmelser om familjemedlemmar finns inte i alla de överenskommelser som Finland slutit om social trygghet. Det har därför förblivit oklart när och i vilka situationer en familjemedlem som följt med en person utomlands kan anses vara bosatt i Finland och omfattas av lagstiftningen om social trygghet och när familjemedlemmen i stället skall anses lyda under den andra statens lagstiftning. I syfte att skapa en klarare tillämpningspraxis föreslås det att en familjemedlems ställning skall bestämmas av vilken ställning den person har som överenskommelsens bestämmelser om tillämplig lag gäller, dvs. vanligtvis den person som utför arbetet. Om den arbetande medlemmen i en familj lämnar Finland för att arbeta i ett land med vilket Finland har en överenskommelse om social trygghet medan familjen stannar kvar i Finland, skall familjen givetvis fortfarande omfattas av de finska reglerna om social trygghet. Detta gäller även de fall där den medlem av familjen som vistas utomlands omfattas av en annan stats lagstiftning om social trygghet. Om en familjemedlem själv arbetar och på basis av detta omfattas av de finska reglerna eller något annat lands regler för social trygghet, skall stadgandena om familjemedlemmar inte tillämpas. De föreslagna stadgandena om familjemedlemmar innebär inget avsteg från den ledande principen att varje i Finland bosatt person har en egen, självständig rätt till förmåner enligt lagstiftningen om social trygghet. Genom stadgandena om familjemedlemmar försöker man å ena sidan trygga rätten till förmåner och å andra sidan förhindra fördubbling av sådana.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Det är svårt att förutse vilken mobilitet

människor har. Om man utgår från den nuvarande, kommer de föreslagna ändringarna att endast beröra ett smärre antal personer. Tillämpningsområdet för lagstiftningen om social trygghet kommer enligt förslaget att i huvudsak följa nuvarande praxis. Mest utvidgas tillämpningsområdet i fråga om barnbidraget, eftersom det föreslås att bidraget skall utbetalas även efter att vistelsen utomlands varat 6 månader. Däremot innebär det en smärre inbesparing om ca 1—2 miljoner mark om året att finska medborgare som så att säga anställts på platsen inte omfattas av reglerna för social trygghet. Möjligheterna till dubbelförsäkring och samtidiga dubbla förmåner enligt såväl finsk lagstiftning som lagstiftningen i någon annan stat skall på detta sätt minskas.

3.2. Verkningar för medborgarna

De föreslagna ändringarna gör situationen klarare för personer som lämnar Finland. Enhetliga stadganden föreslås gälla tillämpningsområdet för så gott som alla former av bosättningsbaserad social trygghet. En person skall redan på förhand, innan han evnetuellt ansöker om en förmån, kunna förvissa sig om att han under sin vistelse utomlands omfattas av de finska reglerna för social trygghet. Samtidigt skapas enhetligare stadganden om vilka förmåner en person har rätt till när han anländer till Finland från utlandet. Ändring skall också alltid kunna sökas i ett beslut som gäller tillämpning av reglerna om social trygghet.

4. Beredningen av propositionen

Ärendet har beretts såsom tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet och i samarbete med folkpensionsanstalten och arbetsmarknadsorganisationerna.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Samband med andra propositioner

Regeringen avlåter till riksdagen en annan proposition med förslag till lagar om ändring

av lagen om pension för arbetstagare och vissa lagar som har samband med den samt lagen om olycksfallsförsäkring. Avsikten är att även förenhetliga tillämpningsområdet för den inkomstrelaterade socialförsäkringslagstiftningen i situationer där arbetet utförs utomlands. På detta sätt eftersträvas en så enhetlig tillämpningspraxis som möjligt, samtidigt som hänsyn tas till särdragen i den inkomstrelaterade och bosättningsbaserade lagstiftningen om social trygghet.

Regeringen avlåter även till riksdagen en proposition om samordning av sociala förmåner i de fall där en person erhåller förmåner även enligt lagstiftningen i en annan stat.

5.2. Samband med internationella fördrag

De föreslagna stadgandena om när en person anses vara bosatt i Finland och omfattas av reglerna för social trygghet skall tillämpas om inte annat bestäms i de överenskommelser som Finland slutit om social trygghet eller i internationella överenskommelser som är bindande för Finland. Den förordning 1408/71 som ingår

såsom bilaga till EES-avtalet innehåller bestämmelser om när den nationella lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas på personer som flyttar inom avtalsstaternas område. Förordningens bestämmelser, som gäller personkrets och sakområden samt tillämplig lagstiftning, är avgörande när det gäller att besluta huruvida lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas på medborgare i EES-staterna när dessa flyttar inom EES-staternas område. Nämnade förordning och förordningen nr (EEG) 1612/68 förutsätter att EES-medborgarna garanteras likabehandling.

De överenskommelser som Finland slutit om social trygghet har något varierande tillämpningsområden och även sakområdet och personkretsen varierar något. Även när en överenskommelse om social trygghet finns, avgör i första hand bestämmelserna i överenskommelsen vilken stats lagstiftning om social trygghet som skall tillämpas och till vilken del den skall tillämpas. Om överenskommelsen t.ex. inte täcker alla de områden av social trygghet som den föreslagna lagen omfattar, avgörs rätten till en dylik förmån enbart enligt nationell lagstiftning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Tillämpningsområde.* I propositionen föreslås att det skall stiftas en särskild lag om tillämpning av den bosättningsbaserade lagstiftningen om social trygghet. Den föreslagna lagen skall tillämpas i olika situationer, där det innan beslut kan fattas om en persons rätt till en förmån först måste avgöras huruvida personen är bosatt i Finland. I lagförslaget finns också stadganden om tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet när en person som är bosatt i Finland flyttar utomlands för att av olika orsaker under en längre tid vistas eller bo där. Det föreslås även att i lagen skall tas in stadganden om hur lagstiftningen om social

trygghet skall tillämpas på en person som flyttar till Finland.

Avsikten är att den bosättningsbaserade lagstiftning om social trygghet som lagförslaget täcker alltid för samma persons vidkommande skall tillämpas på samma sätt när det gäller att avgöra om han är bosatt i Finland. Lagen föreslås gälla tillämpningen av stadgandena om bosättning enligt folkpensionslagen, familjepensionslagen, sjukförsäkringslagen, lagen om vårdbidrag för barn, lagen om handikappbidrag, lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten, lagen om rehabiliteringspenning, barnbidragslagen och lagen om moderskapsunderstöd samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa i de situationer som avses i lagförslaget. Denna lagstiftning kallas nedan lagstiftningen om social trygghet.

Verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa handhas i fråga om det förtjänstbundna utkomstskyddet inte av folkpensions-

anstalten utan av arbetslöshetskassorna. En allmän förutsättning för tillämpning av nämnda lag är att personen är bosatt i Finland. En i Finland bosatt person omfattas alltid, vare sig han är medlem av en arbetslöshetskassa eller inte, av grundskyddet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ett beslut som folkpensionslagen enligt den föreslagna lagen eventuellt fattat om huruvida en person skall anses vara bosatt i Finland skall följaktligen beaktas när ifrågavarande arbetslöshetskassa beslutar huruvida en person har rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Enligt 3 § lagen om arbetslöshetskassor (603/84) kan en i Finland bosatt lönearbetare vinna inträde såsom medlem i en dylik kassa. Fastän den föreslagna lagen inte gäller tillämpningen av lagen om arbetslöshetskassor och ett avgörande enligt den förstnämnda lagen följaktligen inte binder arbetslöshetskassorna, kommer avgörandena dock att även i detta avseende ha en styrande effekt.

Enligt 2 mom. skall besluten om huruvida någon är bosatt i Finland, dvs. huruvida lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas, fattas enligt stadgandena i denna lag, om inte annat följer av för Finland bindande internationella överenskommelser. Stadgandena i den föreslagna lagen skall således inte tillämpas om annat föranleds av bestämmelserna i förordningen 1408/71, som intagits i en bilaga till EES-avtalet. Detsamma gäller överenskommelser som Finland slutit om social trygghet.

2 §. *Verkställighet.* Enligt denna paragraf skall folkpensionsanstalten ha hand om verkställigheten av lagen. Avsikten är att förfarandet i tillämpliga delar skall följa förfarandet vid handläggningen av pensionsärenden. När ett särskilt beslut fattas om rätt till arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten har ifrågavarande arbetslöshetskassa hand om verkställigheten.

2 kap. Bestämmande av bosättning

3 §. *Bosättning i Finland.* I paragrafen stadgas vad som avses med bosättning i Finland. Utgångspunkten är den faktiska bosättningen. En person skall vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet anses vara bosatt i Finland om han har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här. Dessutom förutsätts det

att han även annars huvudsakligen ständigt vistas i Finland. Detta innebär inte att tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet skall bindas till den praxis som tillämpas vid beskattningen. När det gäller att avgöra huruvida en person är bosatt i Finland, skall personens individuella omständigheter beaktas. Sådana omständigheter kan t.ex. vara familje- eller släktskapsförhållanden eller arbetsplats. Det avgörande är således inte vilket slag av bostad en person har i Finland eller eventuellt i en annan stat. Å andra sidan kan det anses att en person är bosatt på annat håll än i Finland om han regelbundet årligen tillbringar mera än halva sin tid utomlands, även om han samtidigt har en bostad också i Finland. Med hjälp av begreppen bostad och hem samt huvudsaklig ständig vistelse skall det i gränsfall på basis av en helhetsbedömning utredas huruvida en person med hänsyn till sina omständigheter har starkare anknytning till Finland än till någon annan stat.

Enligt 2 mom. kan lagstiftningen om social trygghet tillämpas på en person som flyttar till Finland redan från ankomsten till landet. Samtidigt förutsätts det dock att han har för avsikt att bosätta sig här på ett i 1 mom. avsett sätt. Dessutom förutsätts det att han skall ha ett giltigt, minst ettårigt uppehållstillstånd, ifall sådant tillstånd krävs av honom. Med ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse avses ett tillstånd som ursprungligen beviljats för minst ett år eller som utgörs av flera på varandra följande tillstånd som beviljats för kortare tider än ett år. Upphållstillståndet bör vara permanent eller sådant att giltighetstiden kan förlängas efter att den utsatta tiden löpt ut.

När det avgörs vilken den tidpunkt är, från och med vilken en person som kommer till Finland anses vara bosatt i landet på det sätt som avses i denna paragraf, skall ifrågavarande persons individuella situation tjäna som utgångspunkt. I fråga om exempelvis fall där familjer förenas eller i återflyttningsfall är avsikten att stanna kvar i landet ofta så uppenbar, att personen i fråga kan anses ha varit bosatt i Finland räknat från den tidpunkt när han har fått ett sådant uppehållstillstånd för vars förlängning inte föreligger hinder. En person som Finland har tagit emot antingen på grund av att han är i temporärt behov av skydd eller på andra motsvarande humanitära grunder, kan å andra sidan inte anses vara bosatt i

Finland på det sätt som avses i denna lag under den tid när han omfattas av mottagande som är avsett för personer som söker asyl.

I 3 mom. finns ett stadgande om personer som söker asyl. Avsikten är att den som söker asyl i Finland eller den som omfattas av det mottagande som är avsett för personer som söker asyl inte förrän frågan om uppehållstillstånd avgjorts skall anses vara bosatt i Finland på det sätt som avses i lagstiftningen om social trygghet. Utgångspunkten är att personen under denna tid skall omfattas av utkomststödet för dem som söker asyl. Om han beviljas ett permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd för minst ett år, anses han vara bosatt i Finland och omfattas av lagstiftningen om social trygghet från den dag då uppehållstillståndet beviljades.

4 §. *Vistelse utomlands.* I paragrafen föreslås stadganden om hur lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas i situationer där en i Finland bosatt person tillfälligt vistas utomlands. Enligt förslaget omfattas en person av lagstiftningen om social trygghet under högst ett års tid efter att han lämnat landet. En förutsättning är att vistelsen utomlands även ursprungligen är avsedd att vara tillfällig och att personen under sin frånvaro fortfarande har en så fast anknytning till Finland att han kan anses vara bosatt här. När det gäller att avgöra huruvida frånvaron från Finland till sin karaktär är tillfällig och om personen fortfarande kan anses vara bosatt i Finland, kan principerna för lagstiftningen om befolkningsböcker vara en utgångspunkt. En persons individuella omständigheter och andra särskilda situationer skall dock alltid beaktas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak nuvarande tillämpningspraxis. I fråga om folkpensionen innebär det föreslagna stadgandet att när en person vistas utomlands så betraktas ettårstiden såsom en tid som berättigar till folkpension även om vistelsen, som ursprungligen var avsedd att vara tillfällig, sedermera blir permanent. Enligt 1 § barnbidragslagen betalas barnbidrag inte för längre tid än sex månader för underhåll av ett barn som tillfälligt vistas utomlands, om inte de i paragrafen stadgade förutsättningarna för betalning av barnbidrag uppfylls. Jämfört med nuläget innebär det föreslagna stadgandet en utvidgning.

5 §. *Vissa anställningsförhållanden.* Enligt paragrafen omfattas en finsk medborgare alltid

av den finska lagstiftningen om social trygghet när han såsom huvudsyssla tjänstgör inom Finlands utrikesrepresentation. Även en finsk medborgare som är anställd vid Förenta Nationerna eller något av dess fackorgan eller vid någon annan mellanstatlig organisation eller som är anställd hos finska staten omfattas under den tid anställningsförhållandet varar av den finska lagstiftningen om social trygghet. I de sistnämnda fallen förutsätts det dock att personen i fråga omedelbart innan anställningsförhållandet började var bosatt i Finland. Det föreslagna stadgandet avviker från gällande lagstiftning så, att s.k. på platsen anställda finska medborgare inte längre skall omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet.

6 §. *Tjänstgöring ombord på ett finskt fartyg.* Enligt förslaget skall lagstiftningen om social trygghet tillämpas på en person som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg i en anställning som avses i sjömanslagen (423/78). Avsikten är att stadgandet skall tillämpas i sådana situationer där en person som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg inte är bosatt i Finland på det sätt som avses i lagförslaget 3 §. Stadgandet innebär att bosättningen i Finland begränsas till de situationer där finsk lagstiftning tillämpas på själva tjänstgöringsförhållandet. Därmed skall exempelvis sådana arbetstagare som är anställda av en utländsk arbetsgivare på ett fartyg som har hyrts ut utomlands och seglar under finsk flagg och som har beviljats tillstånd till undantag enligt 86 § sjömanslagen inte anses vara bosatta i Finland.

Enligt den gällande folkpensionslagen anses en finsk medborgare som tjänstgör på ett finskt fartyg vara bosatt i Finland. Däremot har sjukförsäkringslagen utan begränsning vad gäller medborgarskap tillämpats på personer som tjänstgör på finska fartyg. I lagen om rehabiliteringspenning hänvisas till sjukförsäkringslagen. Enligt den nya lagen om moderskapsunderstöd som träder i kraft vid ingången av 1994 tillämpas lagen på kvinnor som tjänstgör ombord på ett finskt fartyg och som är finska medborgare. Det är motiverat att slopa villkoren gällande medborgarskap samt bindandet av tillämpningen av bosättningsbaserad socialtrygghetslagstiftning i fråga om bosättningen till den omständigheten, huruvida finsk lagstiftning tillämpas på själva anställningsförhållandet — detta eftersom rätten till social trygghet baserar sig uteslutande på en anställning ombord på ett fartyg. Detta är även i samklang

med tillämpningsområdet för den socialtrygghetslagstiftning som baserar sig på ett arbetsförhållande samt med de konventioner som Finland har ratificerat inom ramen för internationella arbetsorganisationen (ILO).

Den som tjänstgör ombord på ett fartyg som är infört i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart och som är bosatt i Finland på det sätt som avses i 3 §, omfattas av socialtrygghetslagstiftningen. Detsamma gäller personer vilkas anställning omfattas av sjömanslagen. Enligt det föreslagna 2 mom. skall socialtrygghetslagstiftningen dessutom under den tid anställningen pågår tillämpas på sådana personer som på ifrågavarande fartyg har en anställning som inte omfattas av sjömanslagen, förutsatt att dessa personer under det senaste året innan anställningen började var bosatta i Finland.

7 §. *Arbete och studier utomlands.* I paragrafen stadgas om när lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas på en person som lämnar Finland för att under en längre tid än ett år arbeta utomlands såsom s.k. utsänd arbetstagare. Enligt förslaget skall lagstiftningen om social trygghet fortfarande kunna tillämpas på en arbetstagare som sänds utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivares räkning, till ett utländskt moder- eller dotterföretag som hör till samma ekonomiska helhet som arbetsgivaren eller till ett företag där arbetsgivaren annars har bestämmanderätt. Stadgandet gäller endast sådana personer som omedelbart innan de lämnat landet har varit bosatta i Finland. Folkpensionsanstalten skall på ansökan av personen i fråga besluta under hur lång tid man vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet skall anse personen vara bosatt i Finland. Folkpensionsanstalten skall särskilt beakta om den som far utomlands har ett arbetspensionsskydd i Finland. Avsikten är att en person som på detta sätt lämnar landet för att arbeta utomlands inte utan grund skall försättas i en ojämlik situation med hänsyn till sitt arbetspensionsskydd eller övrig social trygghet.

I den lagstiftning som den föreslagna lagen täcker är det fråga om bosättningsbaserad social trygghet. Det är därför inte alltid nödvändigtvis motiverat att anse att en person omfattas av reglerna för bosättningsbaserad social trygghet, även om han fortfarande omfattas av arbetspensionssystemet. En sådan situation kan bli aktuell t.ex. när arbetet utomlands har fortgått eller enligt arbetsavtalet

eller av annan orsak kan uppskattas fortgå så länge att vistelsen utomlands kan anses vara stadigvarande.

Det föreslagna stadgandet innebär att samma ansöknings förfarande skall gälla alla de fall där det är fråga om en utsänd arbetstagare. I motsats till vad som är fallet enligt gällande folkpensionslag skall det när en arbetstagare sänds utomlands för att arbeta där inte längre ha betydelse vilket slag av företag han arbetar hos eller för hur lång tid han sänds ut. Om arbetet utomlands är avsett att vara kortare tid än ett år behövs emellertid ingen ansökan. Enligt 3 § skall lagstiftningen om social trygghet i dessa fall tillämpas på personen i fråga.

Med en finsk arbetsgivare avses en i Finland bosatt person eller en sammanslutning som har registrerad hemort här i landet.

Enligt 2 mom. skall folkpensionsanstalten på motsvarande sätt kunna avgöra huruvida lagstiftningen om social trygghet även skall tillämpas när en i Finland bosatt person för längre tid än ett år lämnar landet för utvecklingssamarbetsuppgifter eller missionsarbete eller för att utomlands såsom huvudsyssla bedriva studier eller vetenskaplig forskning.

Stadgandet gör läget klarare för studerande och personer som bedriver vetenskaplig forskning. I barnbidragslagen finns särskilda stadganden om personer i utvecklingssamarbetsuppgifter eller i missionsarbete. Barnbidrag betalas om en person som befinner sig utomlands i sådana uppgifter har hemort i Finland och barnet är finsk medborgare. Enligt det föreslagna stadgandet krävs det inte längre att barnet är finsk medborgare. I detta avseende vidgar stadgandet gällande praxis. Avsikten är att folkpensionsanstalten i varje enskilt fall skall klarlägga om personen fortfarande har anknytning till Finland, och i så fall vilken anknytningen är. Anteckningar i befolkningsböcker skall inte ensamma tillmätas avgörande betydelse. Huruvida personen fortfarande har hemort i Finland är däremot vid sidan av övriga omständigheter en viktig faktor när det gäller att avgöra huruvida lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas. Jämfört med nuläget medför förslaget således ingen avgörande förändring.

En ansökan enligt denna paragraf, om att den finska lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas under den tid som en person vistas utomlands, skall göras inom två år från det att en person sändes utomlands för att

arbeta där, eller från det att han i de övriga fall som avses i paragrafen lämnade landet. Detta innebär att personen även efter utgången av den i 3 § avsedda ettårstiden har ett år på sig för en sådan ansökan. För att oskäligen situationer skall kunna undvikas skall en försenad ansökan dock kunna behandlas om särskilda skäl föreligger.

8 §. *Familjemedlemmar.* Enligt förslaget skall en familjemedlem till en person som enligt 5 och 7 §§ anses vara bosatt i Finland vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet på motsvarande sätt kunna anses vara bosatt i Finland även om han också själv vistas utomlands längre tid än ett år, förutsatt att han utomlands bor i samma hushåll som nämnda person. Frågan huruvida en familjemedlem omfattas av tillämpningsområdet för lagstiftningen om social trygghet kan avgöras i samband med en ansökan av en person som avses i 7 § eller på ansökan av familjemedlemmen själv. När det är fråga om en familjemedlem till en person som avses i lagförslaget 5 § behövs inget ansökningsförfarande.

Tillämpningen av det föreslagna stadgandet baserar sig på att personen i fråga har en självständig rätt till social trygghet som grundar sig på bosättning i Finland. Denna rätt kan under vissa omständigheter fortgå att gälla också under vistelse annanstans än i Finland. Avsikten är med andra ord inte att en persons rätt till social trygghet genom tillämpning av denna paragraf skall ändras så att den baserar sig på familjemedlems status.

Det föreslagna stadgandet föreslås i allmänhet gälla familjemedlemmar som har omfattats av lagstiftningen om social trygghet och som följer med en sådan från Finland utsänd arbetstagare som antingen enligt en för Finland bindande internationell överenskommelse eller enligt ett beslut av folkpensionsanstalten fortfarande omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet.

I överenskommelser om social trygghet som Finland slutit och i Rådets förordning 1408/71 i bilaga VI till EES-avtalet regleras i allmänhet endast vilken lagstiftning som skall tillämpas på arbetstagaren. När det gäller en överenskommelses personkrets och tillämpningsområdet utfärdar pensionsskyddscentralen intyg över att en person omfattas av finsk lagstiftning

Om en familj får barn under vistelse utomlands, omfattas barnet av lagstiftningen om

social trygghet på samma sätt som sina föräldrar. Om den finska lagstiftningen om social trygghet tillämpas endast på den ena föräldern, måste frågan avgöras särskilt för barnets vidkommande. Utgångspunkten är då att barnet skall omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet. Vid avgörandet skall man dock beakta barnets och föräldrarnas individuella förhållanden och försöka bedöma hur fast anknytning till Finland barnet kommer att ha. Vid tillämpningen av den föreslagna lagen har barnets boningsort betydelse för att barnbidrag skall betalas ut.

Om en familjemedlem arbetar utomlands och han därför omfattas eller kan anses omfattas av systemet för social trygghet i en främmande stat, skall den finska lagstiftningen om social trygghet inte längre tillämpas på honom.

Även i andra fall än de ovan nämnda kan det ibland anses omotiverat att tillämpa den finska bosättningsbaserade lagstiftningen om social trygghet på en familjemedlem som vistas utomlands. Om en familjemedlem aldrig har varit bosatt i Finland och därför inte omfattats av lagstiftningen om social trygghet, om han endast varit bosatt i Finland en mycket kort tid eller om han redan en längre tid vistats utomlands, är det inte motiverat att en sådan person endast till följd av att han är medlem av en familj skall anses vara bosatt i Finland och omfattas av det finska systemet för social trygghet. De individuella förhållandena och de olika förhållanden i vilka människor lever varierar emellertid i den mån att frågan inte i lagstiftningsväg kan regleras på ett sätt som är uttömmande i alla situationer. Det är därför ändamålsenligt att folkpensionsanstalten i varje enskilt fall med hänsyn till en persons omständigheter avgör huruvida denne har så starka band till Finland att det är motiverat att på honom tillämpa lagstiftningen om social trygghet.

Om en familjemedlem flyttar till ett annat konventionsland tillsammans med en arbetstagare som skall arbeta där och på vilken lagstiftningen i den andra staten tillämpas, skall den finska lagstiftningen enligt förslaget i allmänhet inte längre tillämpas efter att den i 3 § föreslagna tiden om ett år efter avfärden har löpt ut. På en familjemedlem som stannar i hemlandet skall den finska lagstiftningen naturligtvis fortfarande tillämpas.

Med familjemedlem avses enligt 3 mom. make, barn som inte fyllt 18 år samt studeran-

de barn under 25 år. Motsvarande definition av begreppet familjemedlem har fogats till 1 § 5 mom. sjukförsäkringslagen genom en ändring som är avsedd att träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning och samtidigt med EES-avtalet.

3 kap. Sammanjämkning av lagstiftning om social trygghet och internationella överenskommelser

9 §. *Internationella överenskommelser om social trygghet.* I paragrafen föreslås det att den finska lagstiftningen om social trygghet inte skall tillämpas på en person som är bosatt eller vistas i Finland och på vilken en främmande stats socialtrygghetslagstiftning tillämpas aningen med stöd av en överenskommelse om social trygghet eller på basis av bestämmelser om tillämplig lag enligt förordning 1408/71. I dessa fall är det oftast fråga om en utsänd arbetstagare som tillfälligt kommer till Finland för att arbeta här, och som med stöd av en överenskommelse omfattas av en annan stats lagstiftning om social trygghet. Frågan om i vilken utsträckning en person med stöd av överenskommelsen skall anses lyda under lagstiftningen i en annan stat avgörs alltid enligt överenskommelsens bestämmelser om tillämpningsområde, personkrets samt sakområden. Om även en familjemedlem till en sådan person i enlighet med överenskommelsen omfattas av lagstiftningen i en annan stat, föreslås det att den finska lagstiftningen om social trygghet inte skall tillämpas på denna familjemedlem. I övriga fall avgörs en familjemedlems rätt till förmåner enligt socialtrygghetslagstiftningen vad bosättningen beträffar enligt 3 § i denna lag.

Bestämmelserna om tillämplig lag enligt förordning 1408/71 anger endast vilken lagstiftning som skall tillämpas på arbetstagaren. Om arbetstagaren på basis av dessa bestämmelser omfattas av en annan stats socialtrygghetslagstiftning medan han arbetar i Finland, har han med stöd av förordningen inte rätt till förmåner enligt finsk lagstiftning till den del som den andra statens lagstiftning täcker ifrågavarande socialtrygghetssektorer. Likaså är det i första hand den stat som svarar för arbetstagarens sociala trygghet som även bär ansvaret de familjeförmåner som skall betalas för arbetsta-

garens barn. Denna stat svarar även för kostnaderna för familjemedlemmarnas sjukvård.

Bestämmelserna om tillämplig lag avgör däremot inte vilken stats lagstiftning som skall tillämpas på dessa arbetstagares familjemedlemmar. Detta blir därmed beroende av den nationella lagstiftningen. Frågan om när en familjemedlem som bor i Finland tillsammans med en arbetstagare som omfattas av förordningen skall ha rätt till förmåner enligt socialtrygghetslagstiftningen, bör enligt förslaget avgöras vad bosättningen beträffar i enlighet med den nu föreslagna lagen. Detta bör vara fallet oberoende av om de sjukvårdskostnader som härrör från familjemedlemmarna kan faktureras hos en annan stat.

När det avgörs vilken rätt till social trygghet en sådan familjemedlem har som vistas i Finland tillsammans med en arbetstagare som omfattas av EES-avtalet, skall alltid det krav på likabehandling som ingår i förordning 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet tas i betraktande.

Det i förordningen avsedda begreppet familjemedlem och dess betydelse vid tillämpning av den socialtrygghetslagstiftning som baserar sig på bosättning i Finland och som bygger på en persons individuella och självständiga rätt att erhålla förmåner, har visat sig oklart. Regeringen har för avsikt att reda ut frågorna i anslutning till statusen som familjemedlem samt de därav eventuellt följande behoven att eventuellt ändra lagstiftningen i större omfattning. Avsikten med paragrafen är inte att för någon i Finland bosatt persons del begränsa rätten till social trygghet eller att skapa rätt härtill på grundval av familjemedlems status. Avsikten är endast att på nationell nivå klargöra lagstiftningen i de situationer där en person (arbetstagare, familjemedlem eller annan person) enligt en överenskommelse omfattas av en annan stats lagstiftning.

Det föreslås att rätten till på bosättning baserade förmåner när det gäller maka eller barn som flyttar till Finland tillsammans med en i denna paragraf avsedd person, i regel en s.k. utsänd arbetstagare, i fråga om bosättningen skall avgöras på samma sätt som när det gäller andra personer som flyttar till Finland. Avsikten är inte att ändra den rådande situationen på denna punkt. Meningen är att nämnda familjemedlemmar skall bemötas på samma sätt som sådana familjemedlemmar som kommer till Finland med arbetstagare som

omfattas av vår egen lagstiftning. Detsamma gäller situationer där en person med familjemedlems status kommer till Finland för att exempelvis studera, samtidigt som de övriga familjemedlemmarna stannar kvar i en annan EES-stat eller i en annan stat. Bemötandet avviker inte heller jämfört med de situationer där en i Finland bosatt person eller ett här fött barn får familjemedlems status på grundval av en arbetstagare som omfattas av lagstiftningen i en annan EES-stat.

10 §. *Personalen vid vissa representationer.* I Wien-konventionerna, som reglerar diplomatiska och konsulära förhållanden, ingår bl.a. bestämmelser om att en person som är anställd vid en främmande stats diplomatiska representation eller vid en därmed jämförbar annan representation eller ett konsulat, en familjemedlem till en sådan person samt hans privat tjänare skall vara befriade från reglerna om social trygghet i mottagarlandet. Det föreslås att i paragrafen skall stadgas att personer som omfattas av dessa konventioner inte skall anses vara bosatta i Finland. Om en person som hör till den administrativa eller tekniska personalen eller till tjänstepersonalen eller en familjemedlem har varit bosatt i Finland innan det anställningsförhållande som avses i konventionen börjat, skall lagstiftningen om social trygghet dock fortfarande tillämpas. En person som konventionen gäller kan även av annan orsak anses vara bosatt i Finland och lyda under lagstiftningen om social trygghet. En sådan situation föreligger när en familjemedlem har förvärvsarbete i Finland. Lagstiftningen om social trygghet kan likaså tillämpas på en persons privat tjänare om han inte lyder under stadgandena om social trygghet i någon stat och om han enligt 3 § kan anses vara bosatt i Finland.

11 §. *Flyktingar och statslösa personer.* Enligt ett stadgande i paragrafen skall flyktingar och statslösa personer jämsställas med finska medborgare.

4 kap. Beslut, ändringssökande och undanröjande av beslut

12 §. *Meddelande av beslut.* En person har rätt att på begäran få ett beslut om huruvida han kan anses vara bosatt i Finland. Ett sådant beslut kan han behöva t.ex. när han lämnar landet i andra fall än de som avses i 4—8 §§.

Det är också möjligt att meddela ett beslut om huruvida en person som anländer till Finland skall anses bli bosatt här. Ett dylikt avgörande som gäller tillämpningsområdet kan bli aktuellt i samband med ansökan om någon förmån. I 2 mom. föreslås att en arbetslöshetskassa skall höra folkpensionsanstalten om kassan i samband med behandlingen av ett ärende som gäller arbetslöshetsdagpenning skall avgöra huruvida en person är bosatt i Finland.

13 §. *Ändringssökande.* I beslut som folkpensionsanstalten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas hos prövningsnämnden och försäkringsdomstolen med iakttagande i tillämpliga delar av vad i folkpensionslagen är stadgat om sökande av ändring. Ifall frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras i samband med ett beslut om rätt till arbetslöshetsdagpenning, skall dock stadgandena om sökande av ändring i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas när ändring söks.

14 §. *Undanröjande av beslut.* I paragrafen stadgas om undanröjande av ett beslut som vunnit laga kraft. Folkpensionsanstalten och en arbetslöshetskassa kan också rätta sitt beslut till fördel för den som saken gäller.

5 kap. Särskilda stadganden

15 §. *Skyldighet att lämna uppgifter.* I paragrafen stadgas om skyldighet att lämna uppgifter som behövs för att det skall kunna avgöras om en person är bosatt i Finland. Avsikten är att tillämpningspraxis skall överensstämma med praxis vid tillämpningen av folkpensionslagen.

16 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning.

6 kap. Ikraftträdande och övergångsstadganden

17 §. *Ikraftträdande.* Den föreslagna lagen avses träda i kraft från ingången av 1994. I lagens ikraftträdelsestadgande föreslås det att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skall kunna vidtas redan innan lagen träder i kraft.

18 §. *Övergångsstadganden.* Avsikten är att när den föreslagna lagen, som gäller tillämpningsområdet för bosättningsbaserad social trygghet, har trätt i kraft skall frågan huruvida

en person är bosatt i Finland avgöras enligt nämnda lag. I de fall där en person har anlänt till Finland från utlandet, och det skall avgöras huruvida han är bosatt i Finland, skall det även vara möjligt att beakta den tid som personen vistats här omedelbart innan lagen trädde i kraft. Stadgandet behövs särskilt med tanke på de situationer där en person före ikraftträdandet har beviljats ett sådant uppehållstillstånd för kortare tid än ett år som senare kan förlängas.

På motsvarande sätt föreslås det att i paragrafen skall stadgas om personer som tillfälligt vistas utomlands när lagen träder i kraft. I dessa fall är det möjligt att personen inte enligt alla i 1 § nämnda lagar har ansetts vara bosatt i Finland. I övergångsskedet är det redigast att vid tillämpningen av den föreslagna lagen dess 4 § genast från ikraftträdandet tillämpas på en person som när lagen träder i kraft anses vara bosatt i Finland enligt någon lag som nämns i 1 §.

Det föreslås även att i paragrafen skall stadgas, att vid tillämpningen av denna lag en sådan utsänd arbetstagare som av folkpensionsanstalten erhållit ett beslut med stöd av 1 b § folkpensionslagen och hans familjemedlemmar skall anses vara bosatta i Finland under den tid som nämns i beslutet.

1.2. Folkpensionslagen

1 §. Till paragrafens 1 mom. fogas ett stadgande om att folkpensionsanstalten i oklara fall skall avgöra om en person enligt stadgandena i den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet skall anses vara bosatt i Finland. I de flesta fall behövs inget särskilt avgörande om att en person är bosatt i Finland. I de fall där bosättningsfrågan är oklar eller där en person själv önskar ett beslut om huruvida lagstiftningen om social trygghet skall tillämpas kan ett särskilt beslut meddelas.

1 a—1 c §§. Det föreslås att dessa paragrafer skall upphävas. Stadganden som svarar mot dem har tagits in i förslaget till lag om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

41 §. Det föreslås att i 1 mom. skall stadgas att utbetalningen av pension inställs redan från ingången av månaden efter att pensionstagaren flyttat utomlands, om pensionstagaren inte

omedelbart innan han flyttade utomlands varit bosatt i Finland längre tid än ett år. På en pensionstagare som har flyttat utomlands tillämpas momentet enligt den lydelse som den har i gällande lag, förutsatt att vistelsen utomlands fortsätter i en följd. Stadgandet skall tillämpas endast om inte annat föranleds av en överenskommelse om social trygghet eller av EES-avtalet.

73 §. Det föreslås att paragrafens 7 punkt skall upphävas såsom obehövlig och 2 mom. tekniskt justeras.

Ikraftträdande. Det föreslås att lagen skall träda i kraft den 1 januari 1994. Enligt förslaget skall de nuvarande stadgandena under ett års tid från det att lagen trädde i kraft tillämpas på en person som tillfälligt vistas utomlands. På en pensionstagare som flyttat utomlands tillämpas 41 § 1 mom. i den lydelse den har enligt gällande lag, förutsatt att vistelsen utomlands fortsätter i en följd.

1.3. Familjepensionslagen

2 §. Det föreslås att paragrafen skall ändras så, att frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras enligt vad som särskilt stadgas i den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

2 a §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas och att motsvarande stadganden skall överföras till den föreslagna nya lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

2 b §. Det föreslås att paragrafen ändras så, att hänvisningarna till 2 §, som föreslås bli ändrad och 2 a §, som föreslås bli upphävd, ändras så att hänvisningarna i stället görs till den föreslagna nya lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

3 §. Det föreslås att paragrafen upphävs och att stadganden som svarar mot den överförs till den föreslagna nya lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

1.4. Sjukförsäkringslagen

1 §. Paragrafens 2 mom. svarar mot förslaget till motsvarande paragraf i folkpensionslagen.

För att en enhetlig tillämpningspraxis skall kunna garanteras är det nödvändigt att alla avgöranden om huruvida en person är bosatt i Finland även i fråga om ändringssökandet behandlas enhetligt. Därför behövs det särskilda stadganden om ändringssökande. Paragrafens 3 mom. behövs inte, och upphävs därför.

1 a §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas, eftersom den inte längre behövs när frågan om huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras enligt den föreslagna nya lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

2 §. Det föreslås att paragrafen skall upphävas. Motsvarande stadganden har överförts till den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

1.5. Lagen om handikappbidrag

1 §. Till paragrafen skall på ett liknande sätt som till folkpensionslagen fogas ett stadgande om hur frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras.

8 §. Hänvisningsstadgandena i paragrafen har justerats.

1.6. Lagen om vårdbidrag för barn

1 §. Till paragrafen har fogats ett stadgande enligt vilket frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras enligt den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

1.7. Lagen om rehabiliteringspenning

2 §. *Förmåner.* Till paragrafen har fogats ett stadgande om hur frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras. Det föreslås att 5 mom. skall upphävas, eftersom det inte behövs.

1.8. Barnbidragslagen

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. I paragrafens 2 mom. stadgas att frågan huruvida ett barn är bosatt i Finland skall avgöras enligt den föreslagna lagen om tillämpning av

lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Paragrafens 3 mom. upphävs, eftersom det inte behövs.

1.9. Lagen om moderskapsunderstöd

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Det föreslås att i paragrafens 2 mom. skall tas in en hänvisning till den föreslagna lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, enligt vilken frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras.

3 §. Ordalydelsen i 1 mom. har justerats att motsvara 1 § 2 mom.

1.10. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

1 §. Det föreslås att i paragrafen skall tas in stadganden som hänvisar till lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet, enligt vilken frågan huruvida en person är bosatt i Finland skall avgöras.

2. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1994.

I ikraftträdelsestadgandena föreslås att utbetalningen av förmåner som betalas enligt gällande stadganden skall fortsätta under den tid som nämns i ifrågavarande beslut, trots att den nya lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet träder i kraft. Enligt barnbidragslagen ikraftträdelsestadgande fortsätts utbetalningen av barnbidrag till ett barn som vistas utomlands så, att nu gällande stadganden tillämpas. Utbetalningen av barnbidrag upphör alltså inte därför att barnet enligt den föreslagna lagen inte längre anses vara bosatt i Finland. Upphör utbetalningen av bidraget enligt nu gällande lag, skall rätten till barnbidrag avgöras enligt stadgandena i den nya lagen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om bosättning i Finland vid bestämmandet av rätten till förmåner enligt folkpensionslagen (347/56), familjepensionslagen (38/69), sjukförsäkringslagen (364/63), lagen om vårdbidrag för barn (444/69), lagen om handikappbidrag (124/88), lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91), lagen om rehabiliteringspenning (611/91), barnbidragslagen (796/92) och lagen om moderskapsunderstöd (477/93) samt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) (lagstiftningen om social trygghet).

Om inte annat följer av internationella överenskommelser som är bindande för Finland, avgörs enligt denna lag om en person vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet skall anses vara bosatt i Finland.

2 §

Verkställighet

Folkpensionsanstalten har hand om verkställigheten av denna lag, med iakttagande i tillämpliga delar av folkpensionslagens stadganden om verkställigheten av pensionsärenden. När det är fråga om rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, har dock ifrågasvarande arbetslöshetskassa hand om verkställigheten.

2 kap.

Bestämmande av bosättning

3 §

Bosättning i Finland

Vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet anses en person vara bosatt i Finland, om han har sin egentliga bostad och sitt

egentliga hem här och om han ständigt huvudsakligen vistas här.

En person som flyttar till Finland kan anses vara bosatt i Finland redan från ankomsten till landet förutsatt att han har för avsikt att stadigvarande bosätta sig här och att han dessutom har ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse här, ifall sådant tillstånd krävs av honom.

Den som söker asyl i Finland anses inte enligt denna lag vara bosatt i Finland under den tid då han vistas här utan att hans asylansökan eller utvisningsärende avgjorts genom lagakraftvunnet beslut.

4 §

Vistelse utomlands

Lagstiftningen om social trygghet tillämpas under den tid som en i Finland bosatt person tillfälligt vistas utomlands, dock högst under ett års tid från det att han lämnade landet.

5 §

Vissa anställningsförhållanden

En finsk medborgare anses även vara bosatt i Finland när han är anställd utomlands såsom medlem av den utsända personalen inom Finlands utrikesrepresentation och står i anställningsförhållande till finska staten.

Det ovan sagda gäller även en finsk medborgare som omedelbart innan anställningsförhållandet började var bosatt i Finland och som

1) är anställd utomlands i huvudsyssla vid Förenta Nationerna eller något av dess fackorgan eller vid någon annan mellanstatlig organisation i vars verksamhet Finland medverkar;

2) på annat sätt är anställd hos finska staten i huvudsyssla utomlands;

3) är privattjänare hos en person som avses i 1 mom.

6 §

Tjänstgöring ombord på ett finskt fartyg

En person som tjänstgör ombord på ett

finskt fartyg i en anställning som avses i sjömanslagen (423/78) anses vara bosatt i Finland.

En person som tjänstgör i en annan än i 1 mom. avsedd anställning på ett handelsfartyg som är infört i den handelsfartygförteckning som avses i lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1701/91) anses inte vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet vara bosatt i Finland, om han inte har varit bosatt i Finland under det senaste året innan anställningen ombord började.

7 §

Arbete och studier utomlands

Om någon som är bosatt i Finland av sin finska arbetsgivare sänds utomlands för att under längre tid än ett år utföra arbete för samma arbetsgivares räkning, till ett utländskt moder- eller dotterföretag som hör till samma ekonomiska helhet som arbetsgivaren eller till ett sådant företag där arbetsgivaren har bestämmanderätt, kan folkpensionsanstalten utan hinder av 3 och 4 §§ på ansökan besluta att lagstiftningen om social trygghet fortfarande skall tillämpas på honom under en tid som pensionsanstalten bestämmer i beslutet.

Folkpensionsanstalten avgör likaså på ansökan huruvida lagstiftningen om social trygghet fortfarande skall tillämpas på en person som under längre tid än ett år vistas utomlands i utvecklingssamarbetsuppgifter eller missionsarbete eller som utomlands såsom huvudsyssla bedriver studier eller vetenskaplig forskning.

Ansökan skall lämnas inom två år från det att personen lämnade landet för vistelse utomlands. Av särskilda skäl kan avvikelser göras från den utsatta tiden.

8 §

Familjemedlemmar

På en familjemedlem till en person som avses i 5 och 7 §§ och som bor utomlands i samma hushåll som denna person kan lagstiftningen om social trygghet tillämpas på motsvarande sätt och som om han fortfarande vore bosatt i Finland, förutsatt att han inte till följd av sin egen förvärvsverksamhet omfattas av lagstiftningen i en främmande stat och inte i övrigt enligt sina förhållanden kan bedömas ha en fastare anknytning till en främmande stat än till Finland. Detsamma gäller familjemedlem-

mar till en person som vistas utomlands, om familjemedlemmarna bor utomlands i samma hushåll som denna person och han enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet.

Med familjemedlem avses make och barn som inte fyllt 18 år samt barn under 25 år, om barnet såsom huvudsyssla studerar eller ägnar sig åt yrkesutbildning.

3 kap.

Sammanjämkning av lagstiftning om social trygghet och internationella överenskommelser

9 §

Internationella överenskommelser om social trygghet

Om till följd av en internationell, för Finland bindande överenskommelse en främmande stats lagstiftning om social trygghet skall tillämpas på en person, tillämpas den i denna lag avsedda lagstiftningen om social trygghet inte på honom till den del som det är fråga om lagstiftning som överenskommelsen enligt sitt tillämpningsområde gäller.

10 §

Personalen vid vissa representationer

En utländsk medborgare anses vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet inte vara bosatt i Finland, om han i Finland

1) tjänstgör som diplomatisk representant för en främmande makt eller som dess utsända konsul eller vid Förenta Nationerna eller ett av dess fackorgan eller vid någon annan mellansstatlig organisation,

2) hör till den administrativa eller tekniska personalen vid en främmande makts utrikesrepresentation eller till dess tjänstepersonal;

3) är familjemedlem till en person som avses i 1 eller 2 punkten, om han bor i samma hushåll som denna person och inte på grund av sin egen förvärvsverksamhet omfattas av reglerna om social trygghet i Finland; eller

4) är privattjänare hos en person som avses i 1 punkten och lyder under en annan stats lagstiftning om social trygghet.

Det som stadgas ovan i 1 mom. 2—4

punkterna gäller inte en person som varit bosatt i Finland omedelbart innan anställningsförhållandet inleddes.

11 §

Flyktingar och statslösa personer

Vad i denna lag stadgas om finska medborgare tillämpas även i fråga om en sådan i Finland bosatt flykting som avses i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning och det därtill anslutna protokollet (FördrS 77 och 78/68) samt en sådan statslös person som avses i konventionen angående statslösa personers rättsliga ställning (FördrS 80/68).

4 kap.

Beslut, ändringssökande och undanröjande av beslut

12 §

Meddelande av beslut

En person har rätt att få ett beslut om huruvida han vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet anses vara bosatt i Finland. Om bosättningsfrågan avgörs i samband med ett beslut om rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skall ifrågavarande arbetslöshetskassa innan den meddelar sitt beslut höra folkpensionsanstalten.

13 §

Ändringssökande

I beslut som folkpensionsanstalten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen med iakttagande i tillämpliga delar av folkpensionslagens stadganden om sökande av ändring.

Ifall frågan huruvida en person är bosatt i Finland har avgjorts i samband med ett ärende som gäller dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skall den lagens stadganden om ändringssökande tillämpas till den del som ändring söks i fråga om dagpenningen. Innan ett besvärärende avgörs skall

folkpensionsanstalten ge sitt utlåtande i ärendet.

14 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som avses i 12 § grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på ansökan av part eller framställning av folkpensionsanstalten eller ifrågavarande arbetslöshetskassa och efter att ha hört den som saken gäller undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall handläggas på nytt.

Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa kan utan hinder av tidigare beslut rätta ett ärende till fördel för den som saken gäller.

5 kap.

Särskilda stadganden

15 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Staten, kommunerna och andra myndigheter hos offentligt rättsliga samfund, försäkrings- och pensionsanstalter samt arbetsgivare är skyldiga att på begäran lämna folkpensionsanstalten, prövningsnämnden arbetslöshetsnämnden och försäkringsdomstolen de uppgifter som behövs för att ett ärende enligt denna lag skall kunna avgöras.

16 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

6 kap.

Ikraftträdande och övergångsstadganden

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1994.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

18 §

Övergångsstadganden

Vid avgörande av huruvida en person enligt

denna lag skall anses vara bosatt i Finland kan även tiden omedelbart före lagens ikraftträdande beaktas.

Den som enligt en i 1 § nämnd lag är bosatt i Finland men vistas utomlands när denna lag träder i kraft, anses vid tillämpningen av denna lag ha lämnat landet när lagen trädde i kraft.

En person som vistas utomlands när denna

lag träder i kraft och som omfattas av folkpensionslagen enligt ett beslut som folkpensionsanstalten med stöd av 1 b § folkpensionslagen meddelat innan denna lag trädde i kraft, anses vid tillämpningen av denna lag utan särskild ansökan vara bosatt i Finland under den tid som nämns i beslutet.

2.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 1 a—1 c §§ och 73 § 1 mom. 7 punkten, dessa lagrum sådana de lyder, 1 a och 1 c §§ samt 73 § 1 mom. 7 punkten i lag av den 23 december 1988 (1217/88) och 1 b § ändrad genom sistnämnda lag och lag av den 8 februari 1991 (214/91), samt

ändras 1 §, 41 § 1 mom. och 73 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § ändrad genom lag av den 5 februari 1982 (103/82) och nämnda lag av den 23 december 1988 samt 41 § 1 mom. och 73 § 2 mom. i sistnämnda lag, som följer:

1 §

I Finland bosatt person som fyllt 16 år är försäkrad för ålderdom, arbetsoförmåga och arbetslöshet i enlighet med denna lag. Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

41 §

Utbetalningen av pension till en pensionstagare som vistas utomlands inställs då pensionen har betalats för ett år från utgången av den månad under vilken pensionstagaren lämnade landet. Om en pensionstagare inte omedelbart innan han flyttade utomlands varit bosatt i Finland längre tid än ett år, inställs dock

utbetalningen av pensionen från ingången av månaden efter flyttningen. Om en pensionstagare omedelbart innan pensionen började varit bosatt i Finland minst 10 år i följd eller om vistelse utomlands är nödvändig på grund av pensionstagarens egen eller nära anhörigs sjukdom, betalas pensionen på ansökan för viss tid eller tills vidare oberoende av vistelsen utomlands.

73 §

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller fall som nämns i 1 mom. 2 eller 6 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1994.

3.

Lag om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 2 a och 3 §§, sådana de lyder i lag av den 23 december 1988 (1218/88), samt
ändras 2 och 2 b §§, sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1988, som följer:

2 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

nämnda lagen har ansetts vara bosatt i Finland såsom medlem av förmånsåtagarens familj, hindrar den omständigheten att han efter dennes död förblir bosatt utomlands inte att pension beviljas, om ansökan om pension görs inom ett år efter dödsfallet.

Denna lag träder i kraft den
1994.

2 b §

Om en förmånstagare med stöd av den i 2 §

4.

Lag om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63), 1 § 3 mom. samt 1 a och 2 §§, av dessa lagrum 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 15 juli 1970 (499/70) och 1 a § sådan den lyder i lag av den 30 december 1991 (1708/91), samt
ändras 1 § 2 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 15 juli 1970, som följer:

1 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den
1994.

Utbetalningen av en förmån, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till en person som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

5.

Lag**om ändring av lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) 8 §, sådan den lyder i lag av den 28 juli 1993 (549/93) och

fogas till 1 § ett nytt 2 mom., som följer:

1 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

1 d, 23, 35—39 §§, 39 b—43 §§, 44—46 §§, 67, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1994.

Utbetalningen av ett handikappbidrag, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till en person som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

8 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i

6.

Lag**om ändring av 1 § lagen om vårdbidrag för barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69), 1 § sådan den lyder i lag av den 23 december 1988 (1219/88), som följer:

1 §

I Finland bosatta barn har rätt till vårdbidrag i enlighet med denna lag.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om ett barn skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Utbetalningen av ett vårdbidrag för barn, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till ett barn som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

7.

Lag**om ändring av 2 § lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 2 § 5 mom., sådant det
 lyder i lag av den 30 december 1991 (1709/91) och
upphävs 2 § 2 mom., som följer:

2 §

Förmåner

 Om vid tillämpningen av denna lag särskilt
 skall avgöras om en person skall anses vara
 bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten
 frågan enligt stadgandena i lagen om tillämp-
 ning av lagstiftningen om bosättningsbaserad
 social trygghet (/). I folkpensionsanstal-
 tens beslut får ändring sökas enligt vad som
 stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den
 1994.

Utbetalningen av rehabiliteringspenning,
 som enligt den lag som gäller när denna lag
 träder i kraft betalas till en person som när
 lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter
 oberoende av lagens ikraftträdande under den
 tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

8.

Lag**om ändring av 1 § barnbidragslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i barnbidragslagen av den 21 augusti 1992 (796/92) 1 § 3 mom., och
ändras 1 § 2 mom., som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

 Om vid tillämpningen av denna lag särskilt
 skall avgöras om en person skall anses vara
 bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten
 frågan enligt stadgandena i lagen om tillämp-
 ning av lagstiftningen om bosättningsbaserad
 social trygghet (/). I folkpensionsanstal-
 tens beslut får ändring sökas enligt vad som
 stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den
 1994.

Om barnbidrag enligt de 2 och 3 mom. i 1 §
 som gäller när denna lag träder i kraft betalas
 för ett barn som vistas utomlands, fortsätter
 utbetalningen trots att lagen trätt i kraft enligt
 vad som stadgas i den lag som gäller när lagen
 träder i kraft.

9.

L a g**om ändring av lagen om moderskapsunderstöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § och 3 § 1 mom. lagen den 28 maj 1993 om moderskapsunderstöd (477/93), som följer:

1 §*Lagens syfte och tillämpningsområde*

För att främja moderns och barnets hälsa och välbefinnande betalas till kvinnor som är bosatta i Finland enligt denna lag moderskapsunderstöd av statsmedel.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

mom. är också en adoptivförälder eller adoptant med hemort i Finland berättigad till moderskapsunderstöd av statsmedel, då ett barn som inte fyllt ett år har placerats hos adoptanten på det sätt som avses i adoptionslagen (153/85). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av moderskapsunderstöd dessutom, med undantag av adoption mellan medborgare i de nordiska länderna, att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av nämnden för adoptionsärenden som avses i 25 § 1 mom. adoptionslagen.

Denna lag träder i kraft den
1994.

3 §*Understöd till adoptivföräldrar och adoptanter*

Utan hinder av 1 § 1 mom., 2 § och 8 § 2

10.

Lag**om ändring av 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
föogas till 1 § lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa ett nytt 3 mom., som
följer:

1 §

— — — — —
Om vid tillämpningen av denna lag särskilt
skall avgöras om en person skall anses vara
bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten
frågan enligt stadgandena i lagen om tillämp-
ning av lagstiftningen om bosättningsbaserad

social trygghet (/). I folkpensionsanstal-
tens beslut får ändring sökas särskilt enligt vad
som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den
1994.

Helsingfors den 19 november 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

2.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 1 a—1 c §§ och 73 § 1 mom. 7 punkten, dessa lagrum sådana de lyder, 1 a och 1 c §§ samt 73 § 1 mom. 7 punkten i lag av den 23 december 1988 (1217/88) och 1 b § ändrad genom sistnämnda lag och lag av den 8 februari 1991 (214/91), samt

ändras 1 §, 41 § 1 mom. och 73 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, 1 § ändrad genom lag av den 5 februari 1982 (103/82) och nämnda lag av den 23 december 1988 samt 41 § 1 mom. och 73 § 2 mom. i sistnämnda lag, som följer:

Gällande lydelse

1 §

I Finland bosatt person som fyllt 16 år är försäkrad för ålderdom, arbetsoförmåga och arbetslöshet i enlighet med denna lag.

41 §

Utbetalningen av pension till en pensionstagare som vistas utomlands inställs då pensionen har betalats för ett år från utgången av den månad under vilken pensionstagaren lämnade landet. Om *likväl* en pensionstagare som omedelbart innan *pensionen började* varit bosatt i Finland minst 10 år i följd eller om vistelse utomlands är nödvändig på grund av pensionsstagarens egen eller nära anhörigs sjukdom, betalas pensionen på ansökan för viss tid eller tills vidare oberoende av vistelsen utomlands.

Föreslagen lydelse

1 §

I Finland bosatt person som fyllt 16 år är försäkrad för ålderdom, arbetsoförmåga och arbetslöshet i enlighet med denna lag. *Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.*

41 §

Utbetalningen av pension till en pensionstagare som vistas utomlands inställs då pensionen har betalats för ett år från utgången av den månad under vilken pensionstagaren lämnade landet. Om en pensionstagare *inte* omedelbart innan *han flyttade* utomlands varit bosatt i Finland *längre tid än ett år*, inställs dock utbetalningen av pensionen *från ingången av månaden efter flyttningen*. Om en pensionstagare omedelbart innan pensionen började varit bosatt i Finland minst 10 år i följd eller om vistelse utomlands är nödvändig på grund av pensionstagarens egen eller nära anhörigs sjukdom, betalas pensionen på ansökan för viss tid eller tills vidare oberoende av vistelsen utomlands.

Gällande lydelse

73 §

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut *kan* söka ändring i det hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller fall som nämns i 1 mom. 2 eller 7 punkten.

Föreslagen lydelse

73 §

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut *får* söka ändring i det hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller fall som nämns i 1 mom. 2 eller 6 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1994.

3.

Lag**om ändring av familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 2 a och 3 §§, sådana de lyder i lag av den 23 december 1988 (1218/88), samt

ändras 2 och 2 b §§, sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1988, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Såsom bosatt i Finland anses vid tillämpningen av denna lag också en finsk medborgare som

1) är anställd utomlands i huvudsyssla inom Finlands utrikesrepresentation eller vid Föranta Nationerna eller något av dess fackorgan eller vid någon annan mellanstatlig organisation i vars verksamhet Finland medverkar,

2) är anställd hos finska staten i huvudsyssla utomlands,

3) tjänstgör på ett finskt fartyg eller

4) är privattjänare hos en person som avses i 1 punkten.

Såsom i Finland bosatt anses även en medlem av en sådan persons familj som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten, om han bor i samma hushåll som denna person och inte på grund av egen förvärvsverksamhet eller av något annat skäl omfattas av reglerna om social trygghet i vistelselandet.

Föreslagen lydelse

2 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas särskilt enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Gällande lydelse

2 b §

Har förmånstagare i fall som avses i 2 eller 2 a § ansetts vara bosatt i Finland som medlem av förmånslåtarens familj, hindrar den omständigheten att han efter dennes död förblir bosatt utomlands inte att pension beviljas, om ansökan om pension görs inom ett år efter dödsfallet.

Föreslagen lydelse

2 b §

Om en förmånstagare med stöd av den i 2 § nämnda lagen har ansetts vara bosatt i Finland såsom medlem av förmånslåtarens familj, hindrar den omständigheten att han efter dennes död förblir bosatt utomlands inte att pension beviljas, om ansökan om pension görs inom ett år efter dödsfallet.

Denna lag träder i kraft den
1994.

4.

Lag**om ändring av sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63), 1 § 3 mom. samt 1 a och 2 §§, av dessa lagrum 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag av den 15 juli 1970 (499/70) och 1 a § sådan den lyder i lag av den 30 december 1991 (1708/91), samt

ändras 1 § 2 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 15 juli 1970, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Bosatt i Finland anses även finsk medborgare, som tjänstgör vid finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, vid därtill ansluten specialorganisation eller vid därmed jämförlig internationell organisation, ävensom sådan persons make samt barn under 20 år, finsk medborgare i hans personliga tjänst samt den som tjänstgör ombord på finskt fartyg.

Föreslagen lydelse

1 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den
1994.

Utbetalningen av en förmån, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till en person som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

5.

Lag**om ändring av lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) 8 §, sådan den lyder i lag av
 den 28 juli 1993 (549/93) och
 fogas till 1 § ett nytt 2 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt
 skall avgöras om en person skall anses vara
 bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten
 frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning
 av lagstiftningen om bosättningsbaserad social
 trygghet (/). I folkpensionsanstaltens be-
 slut får ändring sökas enligt vad som stadgas i
 13 § nämnda lag.

8 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller
 dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i
 1 d, 23, 35 — 39 §§, 39 b—43 §§, 44—46 §§, 67,
 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och
 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om
 bindande av de i folkpensionslagen stadgade
 pensionerna och understöden vid levnadskost-
 naderna (348/56).

8 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller
 dessutom i tillämpliga delar vad som stadgas i
 1 d, 23, 35 — 39 §§, 39 b—43 §§, 44—46 §§, 67,
 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och
 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om
 bindande av de i folkpensionslagen stadgade
 pensionerna och understöden vid levnadskost-
 naderna (348/56).

*Denna lag träder i kraft den
 1994.*

*Utbetalningen av ett handikappbidrag, som
 enligt den lag som gäller när denna lag träder i
 kraft betalas till en person som när lagen träder
 i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av
 lagens ikraftträdande under den tid som nämns i
 folkpensionsanstaltens beslut.*

6.

Lag**om ändring av 1 § lagen om vårdbidrag för barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras till 1 § i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69), sådan den lyder i lag av den 23 december 1988 (1219/88), som följer:

*Gällande lydelse***1 §**

I Finland bosatta barn har rätt till vårdbidrag i enlighet med denna lag. Sådan rätt har också utomlands bosatta barn vilkas vårdnadshavare är försäkrade enligt folkpensionslagen.

Ett barn vars vårdnadshavare på grund av 1 c § folkpensionslagen inte är försäkrad enligt nämnda lag har inte rätt till vårdbidrag.

*Föreslagen lydelse***1 §**

I Finland bosatta barn har rätt till vårdbidrag i enlighet med denna lag.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om ett barn skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Utbetalningen av ett vårdbidrag för barn, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till ett barn som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

7.

Lag**om ändring av 2 § lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/91) 2 § 5 mom., sådant det lyder i lag av den 30 december 1991 (1709/91) och

upphävs 2 § 2 mom., som följer:

*Gällande lydelse***2 §***Förmåner**Föreslagen lydelse***2 §***Förmåner*

Vem som är bosatt i Finland framgår av sjukförsäkringslagen.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Utbetalningen av rehabiliteringspenning, som enligt den lag som gäller när denna lag träder i kraft betalas till en person som när lagen träder i kraft vistas utomlands, fortsätter oberoende av lagens ikraftträdande under den tid som nämns i folkpensionsanstaltens beslut.

8.

Lag**om ändring av 1 § barnbidragslagen**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i barnbidragslagen av den 21 augusti 1992 (796/92) 1 § 3 mom., och ändras 1 § 2 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Vid tillämpningen av denna lag anses ett barn vara bosatt i Finland också under den tid barnet tillfälligt vistas utomlands utan att där få någon förmån som kan jämföras med barnbidrag. Vistelsen anses vara tillfällig, om barnet har bott utomlands utan avbrott i mera än sex kalendermånader, om vistelsen utomlands inte beror på att barnet finns hos en person som studerar i en högskola eller annan läroanstalt utomlands och som enligt 6 § har rätt att lyfta barnbidrag, eller på att barnet självt studerar utomlands.

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1994.

Om barnbidrag enligt de 2 och 3 mom. i 1 § som gäller när denna lag träder i kraft betalas för ett barn som vistas utomlands, fortsätter utbetalningen trots att lagen trätt i kraft enligt vad som stadgas i den lag som gäller när lagen träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av lagen om moderskapsunderstöd**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § och 3 § 1 mom. lagen den 28 maj 1993 om moderskapsunderstöd (477/93), som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

För att främja moderns och barnets hälsa och välbefinnande betalas till kvinnor som är bosatta i Finland enligt denna lag moderskapsunderstöd av statsmedel. Lagen tillämpas dock inte på personer som hör till en främmande stats beskickning, handelsrepresentation eller konsulat eller på deras tjänstepersonal, till den del det är fråga om utländska medborgare.

En kvinna och hennes minderåriga barn anses också vara bosatta i Finland, om de är finska medborgare och kvinnan tjänstgör vid finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, en därtill ansluten specialorganisation eller en därmed jämförbar annan internationell organisation eller är i personlig tjänst hos någon som är verksam i sådana uppgifter eller tjänstgör ombord på finskt fartyg eller annan läroanstalt. Rätt till understöd föreligger också om orsaken till vistelsen utomlands är ordinarie tjänstgöring med karaktär av huvudsyssla i ett sådant finskt samfund eller en sådan annan sammanslutning, stiftelse eller anstalt som har hemort i Finland.

3 §

Understöd till adoptivföräldrar och adoptanter

Utan hinder av 1 § 1 mom., 2 § och 8 § 2 mom. är också en adoptivförälder eller adoptant med hemort i Finland berättigad till moderskapsunderstöd av statsmedel, då ett barn som inte fyllt ett år har placerats hos adoptanten på det sätt som avses i adoptionslagen (153/85). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av moderskapsunderstöd dessutom, med undantag av adoption mellan

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

För att främja moderns och barnets hälsa och välbefinnande betalas till kvinnor som är bosatta i Finland enligt denna lag moderskapsunderstöd av statsmedel.

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

3 §

Understöd till adoptivföräldrar och adoptanter

Utan hinder av 1 § 1 mom., 2 § och 8 § 2 mom. är också en adoptivförälder eller adoptant med hemort i Finland berättigad till moderskapsunderstöd av statsmedel, då ett barn som inte fyllt ett år har placerats hos adoptanten på det sätt som avses i adoptionslagen (153/85). Vid internationell adoption förutsätter erhållande av moderskapsunderstöd dessutom, med undantag av adoption mellan

Gällande lydelse

medborgare i de nordiska länderna, att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av nämnden för adoptionsärenden som avses i 25 § 1 mom. adoptionslagen.

Föreslagen lydelse

medborgare i de nordiska länderna, att adoptivföräldern eller adoptanten har beviljats ett sådant tillstånd av nämnden för adoptionsärenden som avses i 25 § 1 mom. adoptionslagen.

*Denna lag träder i kraft den
1994.*

10.

Lag**om ändring av 1 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 1 § lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa ett nytt 3 mom., som
följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Om vid tillämpningen av denna lag särskilt skall avgöras om en person skall anses vara bosatt i Finland, avgör folkpensionsanstalten frågan enligt stadgandena i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (/). I folkpensionsanstaltens beslut får ändring sökas särskilt enligt vad som stadgas i 13 § nämnda lag.

*Denna lag träder i kraft den
1994.*